

Sprawozdanie

Wydziału krajowego w przedmiocie wyboru najwłaściwszej miejscowości na siedzibę nowego Sądu obwodowego dla północno wschodniej części kraju pomiędzy Wisłą a Sanem.

Wysoki Sejmie!

Sprawozdanie z 26. stycznia 1894 L.W. 3881 Wydział krajowy przedstawił Wysokiemu Sejmowi sprawę utworzenia nowego Trybunału I. instancyi w północno wschodniej części kraju między Wisłą a Sanem, oświadczając się zgodnie z opinią wyższego ck. Sądu krajowego w Krakowie za wyborem Tarnobrzega na siedzibę przyszłego sądu kolegiального.

Komisya prawnicza załatwiając powyższe sprawozdanie Wydziału krajowego w sprawozdaniu swem z 6 lutego 1894 L. 1373 podniosła, że mimo oświadczenia się ck. Sądu krajowego w Krakowie za Tarnobrzegiem jako najodpowiedniejszym miejscem na siedzibę przyszłego sądu kolegiального między Wisłą a Sanem, niepodobna pominąć opozycyi Rad powiatowych w Mielcu, Nisku i Kolbuszowy i należy przed powzięciem stanowczej w tym przedmiocie uchwały przeprowadzić dalsze dochodzenia i zasięgnąć opinii ck. Namiestnictwa.

Toteż uchwałą z 9. lutego 1894 Wysoki Sejm polecił Wydziałowi krajowemu, ażeby co do wyboru najwłaściwszej miejscowości na siedzibę nowego sądu obwodowego dla północno wschodniej części kraju pomiędzy Wisłą a Sanem uzupełnił badania swoje w kierunku wskazanym w sprawozdaniu komisji prawniczej i odpowiedni wniosek na następnej sesyi przedłożył.

W wykonaniu tej uchwały Wys. Sejmu usiłował Wydział krajowy doprowadzić do skutku porozumienia interesowanych Reprezentacyi powiatów w Mielcu, Nisku, Kolbuszowej i Tarnobrzegu co do wyboru najodpowiedniejszej miejscowości na Trybunał I. instancyi między Wisłą a Sanem, gdy atoli usiłowania te nie doprowadziły do żadnego rezultatu, gdyż każdy z interesowanych powiatów obstawał za utworzeniem sądu obwodowego w siedzibie swych Reprezentacyi zantechał Wydział krajowy dalszych dochodzeń i żadnych w tym przedmiocie wniosków Wysokiemu Sejmowi nie przedstawił.

Na posiedzeniu Wysokiego Sejmu z 24. stycznia 1896 postawił poseł Zdzisław hr. Tarnowski wniosek o wezwanie ck. Rządu, aby o ile można w jak najkrótszym czasie utworzył Sąd obwodowy w Tarnobrzegu, a równocześnie Wydział powiatowy w Mielcu wniósł do L. 1234 petycję do Wysokiego Sejmu o ustanowienie Trybunału I. instancyi w Mielcu, zaś Wydział powiatowy w Nisku petycję do L. s. 1342 przeciw utworzeniu sądu obwodowego w Tarnobrzegu.

W załatwieniu powyższego wniosku i petycji, Wysoki Sejm na przedstawienie komisji prawniczej powziął na posiedzeniu z 7. lutego 1896 następującą uchwałę.

„Poleca się Wydziałowi krajowemu, aby co do wyboru najwłaściwszej miejscowości „na siedzibę sądu obwodowego dla północno wschodniej części kraju pomiędzy Wisłą a Sanem

„uzupełnił badania w kierunku wskazanym w sprawozdaniu komisji prawniczej do L. 1373/94, a w szczególności żądał uzupełnienia opinii ck. sądu obwodowego w Tarnowie i opinii ck. Namiestnictwa, oraz odpowiednie wnioski na następnej sesji przedłożyć”.

Spełniając powyższą uchwałę Wydział krajowy odezwą z 21 lutego 1896 L. W. 11.512 odniósł się w tej sprawie do Prezydyum wyższego sądu krajowego w Krakowie, do Prezydyum sądu obwodowego w Tarnowie i do Prezydyum ck. Namiestnictwa we Lwowie.

W odpowiedzi na powyższą odezwę otrzymał Wydział krajowy następujące opinie:

Prezydent sądu obwodowego w Tarnowie w odezwie z 7. marca 1896 L. 1645 oznajmił, iż wniosek jego z 25. lutego 1893 L. 692 względem utworzenia nowego trybunału I. instancyi pomiędzy Wisłą a Sanem z siedzibą w Mielcu uczynionym był bez liczenia się z ewentualnością utworzenia takiegoż Trybunału w Bochni, któreby przyłączenie powiatów w Brzesku, Radłowie i Wojniczu do sądu Tarnowskiego sądu obwodowego unieźmożliwiło.

„Zdaniem Prezydenta sądu obwodowego w Tarnowie, na wypadek utworzenia trybunału w Bochni, tylko Tarnobrzeg na siedzibę nowego trybunału między Wisłą a Sanem kwalifikuje się a to tak ze względu na swe geograficzne położenie z uwagi na inne do okręgu tego trybunału włączyć się mające powiaty, jak i ze względu na to, że połączonym jest koleją z zachodnią granicą proponowanego swego okręgu w kierunku ku Mielcowi, która to kolej sięga we wschodnim kierunku tego okręgu również do Rozwadowa. Z chwilą zaś połączenia koleją Rozwadowa z Przeworskiem dosięgnie ona również wschodniej granicy tego okręgu i wtedy opozycja najdalszych powiatów sądowych w Nisku i Ulanowie, przeciw przyłączeniu ich do Tarnobrzega straci na znaczeniu. Dalej oznajmia Prezydent sądu obwodowego w Tarnowie, iż z 6. proponowanych powiatów sądowych, żadna inna miejscowość na siedzibę trybunału I. instancyi dla tychże w równej mierze się nie nadaje, w obec czego i niewątpliwiej konieczności podzielenia obecnego okręgu sądu obwodowego w Rzeszowie w interesie należytego wymiaru sprawiedliwości egoistyczne zarzuty podnieszone przez Reprezentacye powiatowe w Kolbuszowej, Mielcu i Nisku przeciw Tarnobrzegowi, względnie żądanie tychże o utrzymanie status quo na uwzględnienie nie zasługują”.

Prezydyum ck. wyższego Sądu krajowego w Krakowie w odezwie z 14. kwietnia r. 1896 L. 2480 oznajmiło, iż w sprawie utworzenia sądu kolegijskiego „w okolicy między Wisłą a Sanem, żadne dotąd nie zaszły okoliczności, któreby mogły wypłynąć na zmianę opinii wypowiedzianych w pismach z 7. marca 1893 L. 3460 i 16 stycznia 1894 L. 92”.

Wreszcie pod dniem 12 grudnia r. 1896 L. 12.427 odpowiedziało także Prezydyum ck. Namiestnictwa, dołączając nam w odpisie relacyę ck. Starostów w Tarnobrzegu, Mielcu i Nisku, z których się okazuje, że każdy z nich uważa za najodpowiedniejszą miejscowość na siedzibę przyszłego sądu obwodowego miejsce swego urzędowania, chociaż według zdania Prezydyum ck. Namiestnictwa położenie topograficzne tych miejscowości nie przemawia za ich wyborem na siedzibę trybunału. Jedyne Starosta w Kolbuszowej proponuje na siedzibę przyszłego Sądu obwodowego inną miejscowość mianowicie Majdan, miasteczko liczące 2000 ludności odległe o 17 kilm. od Kolbuszowej które ze względu na swe położenie byłoby zdaniem p. Starosty punktem środkowym, przyszłego okręgu Trybunału.

P. Starosta w Kolbuszowej zaznacza, że położenie Majdanu, łatwość komunikacji, zdrowa lesista okolica, niemniej łatwość wyszukania miejsca pod budowę przemawia za wyborem tej miejscowości na siedzibę trybunału, dlatego Prezydyum ck. Namiestnictwa oznajmia, iż nie może odmówić słuszności tym wywodom i zwraca uwagę na propozycyę Starostwa w Kolbuszowej.

Wydział krajowy nie przeczy właściwościom, jakie Majdanowi przyznaje ck. Starosta w Kolbuszowej, a po części i Prezydyum ck. Namiestnictwa sądzi atoli, że samo centralne położenie danej miejscowości nie stanowi jeszcze podstawy o uznaniu jej za taką, która by się kwalifikowała na siedzibę sądu kolegijskiego. W każdym razie jest to mała miejscina bez wszelkiego znaczenia dla handlu, przemysłu i rolnictwa, bez wszelkich władz i urzędów, dlatego Wydziałowi krajowemu wybór Majdanu za siedzibę trybunału I. instancyi między Wisłą a Sanem do przekonania nie przemawia i w każdym razie nie może wytrzymać porównania z Tarnobrzegiem.

Odwołując się przeto do swego sprawozdania z d. 26. stycznia 1894 L. 3881 Wydział krajowy zgodnie z opinią władz sądowych, a szczególności z opinią ck. wyższego Sądu krajowego w Krakowie i ck. Sądu obwodowego w Tarnowie pozostaje przy swej pierwotnej propozycji i wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sejm Król. Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem odwołując się do swej uchwały z d. 4. maja 1875 wyraża ponownie ck. Rządowi swoje zdanie, iż w interesie należytego wymiaru sprawiedliwości, oraz w interesie kraju i ludności zachodzi konieczna i niezbędna potrzeba utworzenia Trybunału I. instancyi między Wisłą a Sanem z siedzibą w Tarnobrzegu.

**Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi
z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.**

Lwów dnia 19. grudnia r. 1896.

Marszałek krajowy:

St. Badeni w. r.

Sprawozdawca:

Dr. Damian Sączak w. r.

Członek Wydziału kraj.

